(1)

श्रिमद्दाशरथे॥ इंद्रजीतयुद्धानिघाव्हा॥ जसीसासैन्यसागरचाल्लिला॥ ब्रह्मांडाबाहेनुनिआल्ला॥ आ
डवाजध्वनिधिजैसा॥ थोरकूटकाचारवटाटोप॥ चाल्ला दजवटलारवमंडप॥ परमावेषपरमप्रताप॥ च
तुरंगनिचाडाइ॥२॥ पुढेपदांतिवीरांच्यियाचवथा॥ रवङ्गपानिरवेटके बाईलीमाथा॥ विक्रमेह्मणतिपा
ळ्या॥ विरिंचिगोळ्घालु॥३॥ तयामागेमदोन्मतमहास्थुळ॥ जैसेउचल्लेकुळाचळ॥ किकाटेंभुमं
डळ॥ चाल्लनाचेपनजसे॥४॥ सोमागेनुरंगमबहुवस॥ तेध्वनिस्तवकाव्लाचेमानस॥ वैर्यतापावले॥
रौउनीमंडितकरिनोहिंस॥५॥ नथयउपडटे[illegible]॥ वदिमोरवतिपताकाकेत॥ स्यावरीआरूढले
वळीवंत॥ त्यापशारपाणी॥६॥ तेसियचतुरंग[illegible]दनि॥ गर्जतरणवाद्यांच्यिध्वनि॥ नादेंनभभर
गतेदिनि॥ नक्षत्रेचवोलागल्लि॥७॥ गाउगिउ[illegible]मोहरी॥ टाळम्दांगशंरवचंउन्तेरी॥ पपावका
हाव्लादिर्घस्वरि॥ वाजोलागल्याारसांळा॥८॥ [illegible]तयदळिमुरव्यनायक॥ परयोद्धाइंद्रजीतयेक॥ ति
वचक्रीजैसाअर्क॥ ग्रिष्मीचांरस्मीमिरवत॥९॥ दाटितगर्जनरवटाटोपे॥ पनमावेशेदिर्घदर्पे॥ पुती
च्यियापश्चमदारप्रनापे॥ पावलारणमंडळ॥१०॥ विरीकेलासिंहनाद॥ तेपोभुगोळपावलासंपुर्णनेद॥
तेकाळिंकपीसेनेचाआनंद॥ मंदत्वपावला॥११॥ पुढेसिधउत्तरोनिइंद्रजीने॥ द्रौत्युदुर्गरचिल्लेसभवते॥
मध्येहोममांडिलाश्रोणिते॥ सचित्तस्नापाकेल्ले॥१२॥ बिभीतकासमिधाबहुवस॥ बस्ताआणिमहिष॥

Joint Project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan Mumbai

वेमेदमांस। शतपत्रेंताम्रवस्त्रेंहूताश। हविलातेपो॥१३॥ बिजाक्षरेंजाहुतिन्चिशते। घातलीअग्नि
कुंडियेकचित्ते। रागनिज्वाळालोगल्याधुम्रभरीते। भरलेदाहिदिशामध्ये।१४। होमजालीयासंपुर्ण। स
थुनिरथनिघालाअग्नीवर्ण। तोमरखड्गआणीबाण। ब्रह्मास्त्रेंमंडित॥१५॥ तयारथिंबैसोनिइंद्रजीत
उर्धउडालाअकस्मात। काळचक्रानुढळदांत। प्रळयिउठाणकरीजैसा॥१६॥ मेघाआडदाहुनिनिश्च
ळ। धणुष्यवाइलेंचंडउसबळ। बाणरसमुद्राची[illegible]पाजाळ। विक्रमेघ्यालिताजाला॥१७॥ महाप्रळ
यिगजशुंडधारी। मेघमाळापडतिपृथ्वीव[illegible]पिचक्रावेशीरि। इंद्रजीनहाणे॥१८॥ विद्युल्ल
तापडतिपर्वतशिखरी। तैसेशरबैसतिको[illegible] कडतरतापडतीपृथ्वीवरी। हरणजैसेबाणपुडे॥१९॥
तुटतिकरचरणासिसाळ। विदारतिउद्रेख[illegible]। शाखान्चिसहश्रयेकेवळ। प्रेतेंहोउनिपडति॥२०॥
हाहाकारकपिकटकाआंत। थोरमांडलाआकांत। सहाविरहलपातिपुरलाअंत। लोकशाव्याळेश
शते॥२१॥ प्राणान्चियेकाकुळति। विरविरानळीरिघति। तेवअकस्मातआदळति। काळदंडऐसेशर॥२२॥
गाइहुणीयेकपळोजाती। तवभाळीचरणाचिरकुंडिति। नाडेश्वापदाऐसेपडति। त्यौरंगीविर॥२३॥
ऐशावानरांच्याकोटी। विदारुनिपडल्यारणशिंधुचांपोटी। युधिष्ठपुरच्यालिखेत्यावेलोहवे। से
तवाहोलागली॥२४॥ निबीडशरधाराकरुनि। विरासिपाहातानदिसेनयनी। सैधापाकतगगनिकीमेदिनि।

Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai.

(२४)

हेकैचेह्नाणत्यासि ॥ ६५ ॥ विरचक्रचुडामनिरघुविर । तटस्तपाहेरणरंगधिर । सौमित्रह्मणेस्वामिथोर ।
जेणार्थआरंभला ॥ ६६ ॥ ननवेंडुर्यारघुनाथा । कपीचक्रपावलेव्येथा । महाविरांचियापडल्याचवथा । गत
प्राणपृथ्वीवरी ॥ ६७ ॥ ज्ञानयुनीनपुरीमुपाळा । शरपडतिजेशामेघमाळा । संधानकर्त्तानदिसेडोळा । तें
सीयासिकायकरणे ॥ ६८ ॥ ऐसेबोलेअनुजलक्षमण । त्यासिउत्तरदेशितारमण । सर्पपाशाऐसाकणीपा ।
समयोआरंभला ॥ ६९ ॥ पुरुषार्थेधैर्यधरावे । जीतुके होत्[illegible]तितुकेपाहावे । रूपाकेलीयासदात्तिवे । आनंद
अपवेपावोनि ॥ ७० ॥ ऐसेबंधुदोघेजण । बो[illegible]मलक्षमण । तवंयेवोसरलेबाण । वज्रप्रहार
ऐसे ॥ ७१ ॥ आनीमेदिलीयासर्वांगी । धणुष्यग[illegible]अयवर्गी । मुर्छनाआलियारणरंगी । सुरहुरी
स्वीकारीलि ॥ ७२ ॥ पाहोनिइंद्रजीतेबापटाविले [illegible]रव्यकपीबिरभलेभले । कोपाकितिबानिवि
धोनिपाडिले । तेसंख्याबोलिलीअसे ॥ ७३ ॥ [illegible]तिक्ष्णबाणि । गंधमादणपाडिलाधरणी ।
नळलेपोशिंधुबांधलापाषाणी । तोविंधिलाइतुकेनि ॥ ७४ ॥ क्षीरसमुद्रोदरीचेरत्न । कीतसेशिवकं
ठिंजैसेगगण । त्यासियाकळासंख्याशरसंधान । करूनिपाडिला ॥ ७५ ॥ तविसंख्याशसीभोगीती । रिसि
याबळीवंतांचिपंक्ति । येचिसंखेकरुनिनिगुती । धुषभुमैंदमेरिला ॥ ७६ ॥ क्षिरसमुद्रोदरीचेरत्न । जबी
तीतुकेपृथ्वीवरी । जांबुवंतरिखीलातितुकेंशरी । भरलेनव्हातेउदरी । तानकारीमुखसंख्या ॥ ७७ ॥

Joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai.

(3)

कृतार्थचियेदिवसभरति ॥ तितुकाबाणीपनमनिगुति ॥ विंधोनिपाडिलाकिस्कोंदापति ॥ स्तप्रायपृथ्वी
वरी ॥ ३८ ॥ उदेंकदवसुगणित ॥ स्यामध्येत्रीणीहलणिजेगत ॥ इतुकेत्रीअकस्मात ॥ अंगदासिहानिलें ॥ ३९ ॥
गजगवाक्षदधीवदन ॥ वेगंदतुषीपावकत्नोचन ॥ विंदसुखेनप्रभंजन ॥ कुमोदत्तारभुकेशरी ॥ ४० ॥ सुसुख
दुर्मखजोतिमुख ॥ हेमकूटपंचमतोगोमुख ॥ यांयेवयेकानेनणादक्ष ॥ सुगसंख्याबाणिहाणे ॥ ४१ ॥ योये
कादशाविराते ॥ बाणासंख्याबाणिनीगुते ॥ विं[...]इंद्रजीते ॥ मेघमंडळीहुनि ॥ ४२ ॥ तैसेकपीरा
जसुखनायक ॥ येकयेकाचेलक्षानलक्षासे[...]कोटिषटकेदाहाजाणिससक ॥ इंद्रजीनेरवी
कीलेबाणी ॥ ४३ ॥ सुख्यकपीसंख्याइतुकी ॥ [...]लीलवाल्मीकि ॥ तेचिसंख्याकथिलीखेळु
गारिकी ॥ ययार्थमाणिजे ॥ ४४ ॥ नरकडाचिसंख्[...]की ॥ सर्वहिखंडलेइंद्रजीचेशरी ॥ विदारोनि
पडलेरणसागरी ॥ अगनितअसंभाव्य ॥ ४५ ॥ का[...]बाकाळतोरावणी ॥ सर्वहिअमित्रपाडिले
धरणी ॥ त्टण्यान बोले वत्तूणो पिमारुतिबाणी ॥ दिगमंडळभरीले ॥ ४६ ॥ समस्तहिवीरपड
लेरणमेदिनि ॥ गतप्राणजालेदेखोनिनयेनि ॥ मगइंद्रजीतमेघासनि ॥ चंडघोषेगर्जिनला ॥ ४७ ॥
आनंदेअसंतउर्वबळत ॥ पुरुषार्थेनमायेब्रह्मांडात ॥ वेगेउत्तरुनिनिजकटकात ॥ लंकापुरीप्रवे
शला ॥ ४८ ॥ एहाइंद्रजीतयेकला ॥ कोटीच्याकोटीविरखंधुनिगेला ॥ तयत्वाप्रतापवर्निला ॥ नवचेसहस्रवदनाषा ॥

३४ येकयेकातेमती॥ सावेत्रधिर्यविघ्नकरी॥ येकेम्पिइंद्रजीतेनेअवेस्वरी॥ असंख्यातमारीले॥५०॥ मारीले
लपाळनिर्बळ॥ तरीतेसुराचेअवतारकेवळ॥ आयुधेजयाचिरक्षवानिशेल॥ पुष्पप्रायकरतळी॥५१॥
सप्तद्वीपिच्याळापुनिशिळा॥ जेहिंसमुद्रबांधिलाअवलिळा॥ क्षणामध्येंयभुगोळा॥ पालथेकरुशकती॥
ऐसेवान्नरविरकोडी॥ वरी॥ येकेइंद्रजीतेनेखिळीलेरणी॥ हेपरीसोनिआश्चर्यनकरी॥ तोअवतुरनिभ्रांत॥
अवतारपुरुषरामलक्ष्मण॥ त्यासहिभेदलेबाण॥ नरकअवापाडुकवण॥ वरीष्टबोठावा॥५३॥ इंद्रजी
तेसमस्तांहिपाडिले॥ परीतयामध्येंदोघउरले॥ जेरघुनाथाचेचिरंजीवकेले॥ कृपाकटाक्षेकरुनि॥५५॥ ये
कबिभीषणदुसराहणुमंत॥ यासिकाहापेचपाडीइंद्रजीत॥ ऐसेम्हणालतरीउत्तरदेत॥ वक्ताश्रोतयाप्र
ति॥५६॥ जयावरीकृपारघुनाथाचि॥ त्यातेपाहावयाकोकाळासिकैचि॥ आदिकरुनितोविरंचि॥ विप
रीतकरुंनशके॥५७॥ राजयाचेजोप्रितिपात्र॥ तयासिकरजोडिजगत्र॥ वैरीतेहिभजतिमित्र॥ जेसे
बहुताकाळीचे॥५८॥ म्हणोनिराजाधिराजरघुपतिआहे॥ तोजयावरीकृपादृष्टीपाहे॥ तयाचाभवलेषहि
नाहे॥ सुखेराहेस्वइछेकरुनि॥५९॥ तरीबिभिषणआनिहणुमंत॥ यावरीश्रीरामाचाप्रेमबहुत॥ येनेचि
गुणेइंद्रजीत॥ त्यासिच्युकलाविंधो॥६०॥ रघुनाथत्रिभुवनाचास्वामि॥ वर्ततसर्वांचाअंतर्यामि॥ जैसेप
हनापरीमळपवनी॥ आथिलाअसे॥६१॥ किंपाहाताजैसेउदक॥ वृक्षाचेठाईव्यापक॥ म्हणोनिपत्रेंपुष्पेफळे
लोक॥ घेतिआपुलियाचाड॥६२॥ त्याकारणेतैसाआत्मारामयेक॥ सचराचरीव्यापक॥ जीवकमातित

Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai.

५

साक्षभुतदिपक ॥ जैसा गृहामध्ये ॥ ८३ ॥ हो हो सर्वात्मा ऐसा राम ॥ तरी किमर्थ यासी जन्मकर्म ॥ ऐसे ह्मणाल
तरी हा भ्रम ॥ सारांश अर्थे ॥ ८४ ॥ भिंतिच नाहि तेथे कैचे चित्र ॥ पादप नाहि तेथे कैचे पत्र ॥ असे वना निर्मो कि
सुत्र ॥ तेथे पडे कायसा ॥ ८५ ॥ या मना हि तेथे कैंचि सिम ॥ शरीर नाहि तेथे कैंचि रोमा ॥ वंध्यापुत्र गेला उदि
मा ॥ हे कैसे निघडेल ॥ ८६ ॥ ह्मणोनि हे प्रपंच पिसे ॥ वर्तत दिसे सत्य कैसे ॥ आ ना असो असेल तैसे ॥ शास्त्र व
दपडेला ॥ ८७ ॥ येकले इंद्रजीतें बारसुटी ॥ सि मरणांगना [illegible] वपोटी ॥ पाडिल्या वानराच्या कोटी ॥ हनुकिश
कीसासि कैंचि ॥ ८८ ॥ कैसा साचे हृदयात ॥ अ[illegible]सेनाहत ॥ त्याचे करणे येकवि इंद्रजीत ॥ कैचा
कोठील्ह हो ॥ ८९ ॥ येकासि सामर्थ्य कीर्तिआल्हे ॥ [illegible] ऊनि वधवीनि र्बेळे ॥ विचित्र लिलाविनोद नोवे ॥
मायासुत्र खेळत ॥ ९० ॥ मोहो दधि माजी होत ज[illegible] ॥ तैसे श्रीरामापासुनि जग ॥ उपजे व नेमिग ॥ ल
याते पावत असे ॥ ९१ ॥ असो आता ह प्रस्तुत [illegible] ॥ [illegible] आहे कथेचा मार्ग ॥ तो सांगीनल्वापा हिजे रस
रंग ॥ जेणे नविटे ॥ ९२ ॥ इति श्रीरामायणग्रंथ चतुर ॥ वाल्मीक वाग्ररत्नाचा सागर ॥ रसाळ बोटन ल्ह
रीयाक्षाभार ॥ मर्यादा लंघुनिया ॥ ९३ ॥ हणुमंतचरीत्र अलौलिक ॥ अतिरसाळ कथा कौतुक ॥ तें सुचिते
परीसा चतुरादिक ॥ कृष्णदास मुद्गल ह्मणे ॥ ९४ ॥ ९० ॥ प्रा ॥ ३ ॥ समाप्त ॥ ९० ॥

Joint Project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai.

मूळ प्रत पाहण्यासाठी संपर्क

इतिहासाचार्य वि.का. राजवाडे संशोधन मंडळ, धुळे
राजवाडे पथ, गल्ली नं. १, धुळे-४२४००१ (महाराष्ट्र)
दूरध्वनी क्रमांक (०२५६२) २३३८४८
Email ID : rajwademandaldhule@gmail.com